

نزوم استفاده از استانداردها در نظام آموزشی

استاندارد نتیجه تجربیات گذشته و مبنایی برای پیشرفت های آینده است. اگر استانداردها نتوانند با پیشرفت های علمی همراه شوند جایگاه خود را از دست می دهند و به همین خاطر است که می توان استاندارد را مفهومی پویا و متغیر دانست. از جمله فواید استفاده از استانداردها صرفه جویی در بهره گیری از نیروی انسانی، انرژی، مواد مصرفی، تجهیزات و امکانات، ساده سازی ارزیابی و افزایش ایمنی فعالیت ها می باشد.

استقرار استانداردهای مناسب در نظام آموزشی سلامت موجب می شود تا تمامی ذی نفعان این حوزه با آسودگی خاطر، انگیزه و اعتماد بیشتری نسبت به نظام آموزشی در جایگاه خود فعالیت کنند. دانشجویان یقین دارند که در نظام آموزشی مناسبی با رعایت استانداردهای لازم تحصیل می کنند و توانمندی ها و مهارت های لازم را در طول مدت حضور خود در سیستم آموزشی کسب می کنند.

اساتید و سایر کارکنان دانشگاه ها از خدماتی که ارائه و دریافت می کنند رضایت دارند. جامعه نیز با اعتماد بر اینکه ارائه دهندگان خدمات بر اساس استانداردهای مشخصی آموزش دیده و تربیت شده اند، اعتماد بیشتری به آن ها دارند و در نهایت سیاست گذاران نیز با تکیه بر استانداردهای کارا و معتبر و البته به روز می توانند تخصیص منابع انجام داده و عملکرد نظام آموزشی را ارزیابی کنند.

در صورتی که استانداردها به روشنی تدوین شوند، وسیله ای را فراهم می آورند که از طریق آن ذی نفعان نظام آموزشی (جامعه به عنوان دریافت کنندگان خدمات و نظام آموزشی به عنوان ارائه دهندگان خدمات) بتوانند با زبانی مشترک که برای همه معنایی یکسان داشته باشد اهداف خود را بیان کنند. یکی از مهم ترین فواید استانداردسازی در نظام آموزش عالی سلامت، برقراری ارتباط میان نسل های مختلف با یکدیگر است.

سه عامل عمده برای اهمیت توجه به استاندارد و استانداردسازی در نظام آموزشی وجود دارد.

یکی از واژه های کلیدی بسته اعتباربخشی موسسات و بیمارستان های آموزشی، استاندارد سازی فرآیندهای آموزش علوم پزشکی است که در این مستند سعی شده نگاهی عمیق تر به ابعاد مختلف این موضوع داشته باشیم.

مفهوم استاندارد

استاندارد در لغت به معنی نظم، قاعده و قانون و از دیدگاه سازمان بین المللی استاندارد (ISO)، این مفهوم در برگیرنده قواعدی برای فعالیت ها یا نتایج آنها به منظور استفاده عمومی و مکرر تعریف شده است. این قواعد از طریق اجماع گروهی ایجاد و هدف از آن دست یابی به میزان مطلوبی از نظم و بهبود کیفیت در یک زمینه خاص است.

استانداردسازی فرآیندهای آموزشی

عوامل تغییر موثر بر زندگی بشر به طور فزاینده ای در حال رشد هستند. این عوامل ابعاد مختلف را از سبک زندگی گرفته تا هوایی که تنفس می کنیم در بر میگیرند. نظام های آموزشی یکی از عوامل مهم آماده سازی انسان ها برای درک و پذیرش تغییرات معرفی می شوند که بی توجهی به آنها مانند راه رفتن در تاریکی است. نظام آموزشی نیز درون خود به راهنمایی برای رصد و ارزیابی تغییرات درونی و محیطی نیاز دارد تا بتواند با سازو کارهای مشخص خود ایفای نقش کند. در این میان استانداردها به عنوان چراغ های راهنمایی برای شناسایی و رصد این تغییرات و ارزیابی وضعیت سیستم توسعه می یابند.

استانداردهای آموزشی را می توان سیستمی در نظر گرفت که کار کنترل کیفی فعالیت ها و خدمات ارائه شده از سوی این نظام را بر عهده دارند. و استانداردسازی فرآیندی است برای ایجاد و به کارگیری قوانین و مقررات مناسب برای هماهنگی و نظم هر چه بیشتر فعالیت ها با هدف رسیدن به کیفیت بالاتر. برای رسیدن به این مقصود، استانداردها به مثابه ابزار کار و استاندارد سازی پل ارتباطی بین استاندارد و کیفیت مناسب در نظر گرفته می شود.

افزایش فاصله علمی بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، به دلیل تطابق استانداردهای آموزشی با نظام آموزشی کشورهای توسعه یافته

ظهور آگاهی هر چه بیشتر جامعه نسبت به فواید بهره گیری از استانداردها در زمینه های مختلف

ضرورت جلوگیری از اتلاف منابع و استفاده از چارچوب های مدون که از درجه اعتماد بالایی برخوردار باشند

نتیجه گیری

استانداردسازی ابزار مناسبی برای سنجش، ارزیابی و بهبود کیفیت خدمات نظام آموزش عالی سلامت است. این ابزار چارچوب مشخصی برای ارزیابی خدمات کلیه ذی نفعان از جمله دانشجویان، اساتید، سایر کارکنان دانشگاهی و سیاست گذاران تعیین کرده و فرایند پایش عملکرد و ارزیابی را تسهیل می بخشد.

استانداردها از طریق تأمین حد مطلوب کیفیت خدمات آموزشی و رعایت حداقل های کیفیت سبب می شوند تا انتظارات دریافت کنندگان خدمات از این نظام برطرف گردد و با ایجاد بیان مشترک مفاهیم یکسان را در حوزه ها و سطوح مختلف بیان می کنند و مبنای مناسبی برای تخصیص منابع و سیاست گذاری حوزه آموزش عالی سلامت می باشند. دونگته حیاتی برای استاندارد سازی وجود دارد. اول آنکه باید به پذیرش عمومی استانداردها توسط مخاطبان در سطوح مختلف نظام آموزشی توجه کرد زیرا این امر ضمانت اجرای استانداردها می باشد و مورد دوم مبتنی بر شواهد بودن فرایند تعیین استانداردها است تا بیشترین کارایی و اثربخشی را داشته باشند.

به منظور بهبود فرایند استانداردسازی نیاز است تا به آموزش استانداردنویسی، انتقال اهمیت موضوع، ایجاد سازوکارهای تشویقی برای دانشگاه هایی که به گونه موثرتری از استانداردها استفاده می کنند و انتقال تجربه استانداردسازی در آموزش علوم پزشکی از خارج از کشور به داخل نظام سلامت استفاده کرد.

اصول استاندارد سازی

- ۱ - استاندارد سازی عملی است که باید آگاهانه و گروهی در نظام آموزش علوم پزشکی صورت گیرد. این فرایند نه تنها موجب رفع پیچیدگی های فعلی می شود بلکه از بروز پیچیدگی های زاید آینده نیز جلوگیری می کند.
- ۲ - استاندارد کردن فعالیتی اجتماعی و اقتصادی است که باید با همکاری تمامی ذی نفعان و بر اساس اجماع و توافق عمومی انجام شود.
- ۳ - یک استاندارد به خودی خود ارزشی ندارد مگر این که به اجرا در آید و این امر نیاز به برنامه ریزی های مناسب احتیاج دارد.
- ۴ - استانداردها باید در فواصل زمانی معین بازنگری، بازبینی و در صورت لزوم تجدید شوند. فاصله بین تجدید نظرها برحسب موارد خاص می تواند متغیر باشد؛ اما این فاصله نباید خیلی کوتاه باشد؛ از طرفی استاندارد نمی تواند برای مدت طولانی نیز بدون تغییر باقی بماند. این اصل تعیین کننده پویایی لازم برای استانداردسازی است.
- ۵ - لزوم رعایت استانداردها و ضمانت اجرایی آنها باید مورد توجه قرار گیرد.
- ۶ - لزوم طبقه بندی استانداردها به گروه های حیاتی تر و استانداردهای کم اهمیت تر با توجه به ماهیت مسئله.
- ۷ - استفاده از استانداردها به منظور یادگیری انجام شود نه اینکه صرفا عاملی باشد برای رقابت دانشگاه ها
- ۸ - جاری شدن استانداردها در امور با تکیه بر کاربرد آنها نه اینکه تنها عامل ناراحتی و خستگی باشد برای استفاده کنندگان استانداردها

